

YM:n toimiala (YM:ssä tarkitettu versio):**Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999)**

- Tehtävänä maakunnan suunnittelu (19 §), johon kuuluu maakuntasuunnitelma ja maakuntakaava sekä maakuntaohjelma, josta säädetään erikseen. Maakuntasuunnitelmassa osoitetaan maakunnan tavoiteltava kehitys (25 §). Maakuntakaavassa esitetään alueidenkäytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita (25 §)
- Maakunnan suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioinnista siten, että edistetään niiden toteuttamista (24 §)
- tulee huolehtia tarpeellisesta maakuntakaavan laatimisesta, kaavan pitämisestä ajan tasalla ja sen kehittämisestä (27 §) (useita velvoitteita maakuntakaavan valmisteluun liittyen)
- Maakunnan liitolle voidaan antaa YM:n määräys suunnittelovelvoitteen toteuttamiseksi, mikäli se ei huolehdi tarpeellisesta maakuntakaavan laatimisesta tai sen pitämisestä ajan tasalla (177 §). Vastaava määräys valtakunnallisen alueidenkäyttötavoitteen toteuttamiseksi (178 §)
- Kunnat voivat antaa kuntien yhteisen yleiskaavan laatimisen ja hyväksymisen maakunnan liitolle (47 §)
- Valitusoikeus kunnan kaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevasta päätöksestä (191 §)
- lausunto valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita koskevasta ehdotuksesta (MRA 7 §), yleiskaavaehdotuksesta (MRA 20 §) sekä myös asemakaavaehdotuksesta (MRA 28§), jos se koskee maakuntakaavassa käsiteltyjä tai muutoin maakunnallisesti tärkeitä asioita
- Kunnan on tarvittaessa pyydettävä maakunnan liiton lausunto ennen poikkeamista (kunnan laissa säädetyistä rakentamista koskevista säännöksistä jne) koskevan asian ratkaisemista (173 §)
- Tulee huolehtia maakunnan suunnittelun edellyttämästä alueidenkäytön, alue- ja yhdyskuntarakenteen, rakennetun ympäristön sekä kulttuuri- ja luonnonympäristön tilan ja kehityksen seurannasta alueellaan (MRA 2 §)

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (468/1994)

- hankkeen arviointimenettelyä ja kaavoituksen yhteensovittamista koskeva yhteistyövelvoite (5 §)
- lausunto arviointiselostuksesta tiedoksi maakunnan liitolle (12 §)

Luonnonsuojelulaki (1096/1996)

- maisema-alue-esityksen tekeminen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (33 §)

Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004)

- oikeus tulla kuulluksi pohjavesialueen määrittämisen ja luokituksen valmistelun yhteydessä (10 d §)

Laki rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010)

- oikeus tehdä esitys rakennuksen suojelemisesta (5 §)
- oikeus tulla kuulluksi suojelua koskevan asian käsittelyn yhteydessä (7 §)
- rakennetun kulttuuriympäristön tilan ja kehityksen seuranta (20 §)

Laki tulvariskien hallinnasta (620/2010) (KUULUU MMM hallinnonalaan)

- osallistuminen vesistöalueen ja merenrannikon tulvariskien hallinnan suunnitteluun (5 §)
- ehdotuksen tekeminen MMM:lle tulvaryhmän asettamiseksi (15 § 2 mom.)
- jäsenyys tulvaryhmässä (15 § 1 mom.)
- muutoksenhakuoikeus (22 §)

Jätelaki (646/2011)

- oikeus tulla kuulluksi alueellisen jätesuunnitelman valmistelun yhteydessä (89 §)

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Kunta- ja aluehallinto-osasto

Ilkka Turunen

19.8.2015

MAAKUNNAN LIITON LAKISÄÄTEISIÄ TEHTÄVIÄ, VELVOITTEITA TAI OIKEUKSIA**1. Tehtäviä, velvoitteita tai oikeuksia koskevia lakeja****VM:n toimiala:**

Laki julkisen hallinnon yhteispalvelusta (223/2007)

- yhteispalvelun edistämistehtävä (10 a §)

Laki aluehallintovirastoista (896/2009)

- aluehallintovirastojen strategia-asiakirjan ja tulossopimuksen valmisteluun osallistuminen (8 §)

Laki selvitysmenettelystä yhteistyön edistämiseksi eräillä kaupunkiseuduilla (1408/2010)

- oikeus tulla kuulluksi selvitysmenettelyn yhteydessä (3 ja 6 §)

OKM:n toimiala:

Liikuntalaki (1054/1998)

- alueellisen liikuntaneuvoston asettaminen (7 §)

MMM:n toimiala:

Riistahallintolaki (158/2011)

- jäsenyys alueellisessa riistaneuvostossa (5 §)

LVM:n toimiala:

Maantielaki (503/2005)

- maantien suunnittelua koskeva yhteistyövelvoite (7 §)
- oikeus tulla kuulluksi yleis- ja tiesuunnitelman laatimisen yhteydessä (27 §)
- oikeus vastustaa Liikenneviraston hyväksymää yleis- ja tiesuunnitelmaa (99 §)
- ilmoitus yleis- ja tiesuunnitelman hyväksymispäätöksestä maakunnan liitolle (104 §)
- muutoksenhakuoikeus (105 §)

Ratalaki (110/2007)

- yleis- ja ratasuunnittelua koskeva yhteistyövelvoite (8 ja 10 §)
- oikeus tulla kuulluksi yleis- ja ratasuunnitelman valmistelun yhteydessä (22 §)
- oikeus vastustaa Liikenneviraston hyväksymää yleis- ja ratasuunnitelmaa (28 §)
- oikeus tulla kuulluksi rautatien lakkauttamisen yhteydessä (79 §)
- ilmoitus yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymispäätöksestä maakunnan liitolle (91 §)
- muutoksenhakuoikeus (92 §)

Joukkoliikennelaki (869/2009)

- yhteistyövelvoite joukkoliikenteen palvelutason määrittelyssä (4 §)

Laki laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueilla (1186/2009)

- tukikelpoisia laajakaistahankkeita koskevan maakunnallisen hankeohjelman valmistelu (4 §)
- tukihakemusten käsittelytehtävät (6-6 a §)

Ilmailulaki (864/2014)

- oikeus tulla kuulluksi lentopaikan rakentamislupaan myöntämismenettelyn yhteydessä (80 §)

TEM:n toimiala:

Laki eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä (554/2009)

- hallintoviranomainen (11 §)

Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista (897/2009)

- elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten strategia-asiakirjan ja tulossopimuksen valmisteluun osallistuminen (7 §)

Kaivoslaki (621/2011)

- oikeus tulla kuulluksi malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhtontalupaa sekä kaivosalueenastuslupaa koskevan hakemuksen käsittelyn yhteydessä (37 §)
- yhteistyövelvoite kaivoslupahakemuksen käsittelyn yhteydessä (47 §)

Laki alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista (7/2014)

- aluekehittämisviranomainen (5 ja 17 § sekä useita muita säännöksiä)

Laki alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta (8/2014)

- valtionapuviranomainen (3 § ja useita muita säännöksiä)

Laki ulkorajan ylittävistä yhteistyöstä (657/2015)

- yhteisen toimintaohjelman hallintoviranomainen (6 §)

STM:n toimiala:

Laki sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta (1230/2001)

- osaamiskeskustoimintaan osallistuminen (1 §)

YM:n toimiala:

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (468/1994)

- hankkeen arviointimenettelyä ja kaavoituksen yhteensovittamista koskeva yhteistyövelvoite (5 §)
- lausunto arviointiselostuksesta tiedoksi maakunnan liitolle (12 §)

Luonnonsuojelulaki (1096/1996)

- maisema-alue-esityksen tekeminen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (33 §)

Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999)

- maakuntasuunnittelu ja maakuntakaavoitus (19 ja 26 § sekä useita muita säännöksiä)

Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004)

- oikeus tulla kuulluksi pohjavesialueen määrittämisen ja luokituksen valmistelun yhteydessä (10 d §)

Laki rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010)

- oikeus tehdä esitys rakennuksen suojelemisesta (5 §)
- oikeus tulla kuulluksi suojelua koskevan asian käsittelyn yhteydessä (7 §)
- rakennetun kulttuuriympäristön tilan ja kehityksen seuranta (20 §)

Laki tulvariskien hallinnasta (620/2010)

- osallistuminen vesistöalueen ja merenrannikon tulvariskien hallinnan suunnitteluun (5 §)
- ehdotuksen tekeminen MMM:lle tulvaryhmän asettamiseksi (15 § 2 mom.)
- jäsenyys tulvaryhmässä (15 § 1 mom.)
- muutoksenhakuoikeus (22 §)

Jätelaki (646/2011)

- oikeus tulla kuulluksi alueellisen jätesuunnitelman valmistelun yhteydessä (89 §)

2. Maakuntien liittojen perussopimukset

Kaikki maakuntien liittojen perussopimukset sisältävät tehtäviä koskevan yleisen sopimusmääräyksen.

Lakisääteisten tehtävien osalta näissä määräyksissä on yleensä nimenomaisesti viitattu aluekehittämisestä ja rakennerahastotoimintaa koskevassa lainsäädännössä sekä maankäyttö- ja rakennuslaissa maakunnan liitolle säädettyihin tehtäviin. Muiden lakisääteisten tehtävien osalta sopimuksissa ei yleensä ole nimenomaisia säädosviittauksia, vaan niissä todetaan yleisellä tasolla, että maakunnan liitto huolehtii myös muista sille lainsäädännössä säädettyistä tehtävistä.

Ns. vapaaehtoisten tehtävien osalta sopimuksissa on yleensä vain maininta, että maakunnan liitto hoitaa jäsenkuntien sille antamia tehtäviä. Lisäksi ainakin osassa sopimuksista on liiton tehtävänä esim. edistää maakunnan ja kuntien seudullista ja muuta yhteistyötä, alue- ja yhdyskuntarakenteen kehittymistä sekä huolehtia edunvalvonnasta muissakin maakunnan ja sen kuntien kannalta tärkeissä asioissa.

Monissa sopimuksissa todetaan lisäksi, että maakunnan liitto voi sopimuksin ottaa täyttä korvausta vastaan suorittaakseen liiton toimialaan liittyvän toimeksiannon muiltakin kuin jäsenkunnilta.

Eräissä perussopimuksissa erikseen mainittuja vapaaehtoisia tehtäviä:

- Hämeen maakuntaliitto ylläpitää Hämeen kesäyliopistoa.
- Kymenlaakson Liitto ylläpitää Kymenlaakson kesäyliopistoa.

3. Muita maakunnan liittoa koskevia keskeisiä lakeja

Kuntalaki (410/2015)

Maakuntajakolaki (1159/1997)

Laki Kainuun hallintokokeilusta (343/2003)

